

# Politická participace (nejen) mladých a EU: Kdo může za její nízkou úroveň?

Jan Kovář , Ph.D.

Evropské hodnoty o.s. & Metropolitní univerzita Praha

# STRUKTURA PREZENTACE

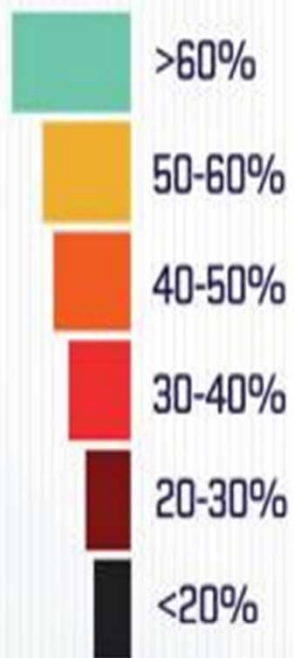
1. Volební účast ve volbách do EP 2014
2. Politická participace v Evropě
3. Proč o tolik nižší ve volbách do EP?
4. A co v české republice a na Slovensku?
5. Závěr: český diskurs o EU

# VOLBY DO EP 2014: ÚČAST

- ▶ Účast výrazně nižší než ve volbách národních parlamentů
- ▶ Dělicí linie Západ vs. Východ
  - Ve střední a východní Evropě vyšší rozdíly než v západní Evropě
- ▶ Pouze Litva nadprůměrnou volební účast (44,91%), ostatní státy 13%–37%

2014

# EUROPEAN TURNOUT



EUROPEAN  
ELECTIONS  
NIGHT  
25 MAY 2014  
[WWW.ELECTIONS2014.EU](http://WWW.ELECTIONS2014.EU)  
#EP2014

ACT.  
REACT.  
IMPACT.

# PROČ NÍZKÁ? :KLESAJÍCÍ PARTICIPACE V EVROPĚ (I)

- ▶ Klesající politická participace v Evropě: *Z volebních úřadů do ulic a na Internet; od politických stran k sociálním hnutím a sítím*
  - Klesající volební účast i členství v politických stranách
- ▶ Nárůst nových typů politické participace převážně mezi mladými občany
  - Od konvenčních k nekonvenčním (alternativním) typům participace



## PROČ NÍZKÁ? :KLESAJÍCÍ PARTICIPACE V EVROPĚ (II)

- ▶ Převážně u generace mladých Evropanů + více ve střední a východní Evropě
- ▶ Otázka: *Kdo se účastní?*
  - Značné sociální nerovnosti ve vztahů k uživatelům nekonvenčních typů politické participace
- ▶ Proč je včas volební účast nižší ve volbách do EP než v parlamentních/prezidentských volbách?

# NÍZKÁ ÚČAST VE VOLBÁCH DO EP (I)

- ▶ Národní volby druhého řádu
- ▶ O nic moc nejde, ty volby nejsou důležité!
- ▶ Nízký zájem voličů, politických stran i médií
- ▶ Málo osobností na kandidátních listinách, nízké pokrytí v médiích

# NÍZKÁ ÚČAST VE VOLBÁCH DO EP (II)

## ▶ Institucionální faktory

- Neexistence rozdílů mezi „evropskými stranami“, malá polarizace názorů
- Komplexnost EU
- Absence pocitu „*volby jsou občanská povinnost*“ ve volbách do EP (občanství EU nevnímáme stejně; duty-based vs. engaged citizenship)



# NÍZKÁ ÚČAST VE VOLBÁCH DO EP (III)

## ▶ Další faktory

- Volení na nadnárodní úrovni se jeví jako málo efektivní ve vztahu k vlivu na rozhodovací procesy
- Role sekundárního vzdělávání (EU a politická participace ve školách)
- Generační efektu na volební účast (volební návyk se vytváří během prvních 3 voleb)

# NÍZKÁ ÚČAST VE VOLBÁCH DO EP (IV)

- ▶ Jeden reprezentativní orgán, přesto:
  - Neexistuje společný/jednotný volební systém
  - Volby se konají v rozmezí čtyř dní
  - Zvolení poslanci však nejsou rozdělení dle národnosti, ale politické příslušnosti

# POTENCIONÁLNÍ DOMÁCÍ FAKTORY

- ▶ Poloha voleb do EP v rámci národního volebního cyklu
  - V případě krátké návaznosti voleb do EP na parlamentní volby je bývá nízká účast
  - Volby do EP totiž nelze použít jako nástroj vyjádření názoru na domácí vládu

# POTENCIONÁLNÍ DOMÁCÍ FAKTORY

- ▶ Mediální a politický diskurs o EU
  - Víme vůbec co je eurohujer? Mnozí to mohou být
  - Vše z EU je a priori špatné! (hra na obětního beránka)
  - Byrokratismus a technokratismus (uctění Havla)
- ▶ Výsledek: euroskeptická apatie

# ZÁVĚR

- ▶ Mohou za to tedy politické strany a média?
- ▶ Ano i ne..
- ▶ Lepší pokrytí unijní tematiky politickými strany a médií je normativně žádoucí, ale...proč?
- ▶ Racionální aktéři se chovají normativně jen v určitých případech
- ▶ Veřejnoprávní média by však měla odvádět lepší službu (expertíza)
- ▶ Bottom-up přístup: je však poptávka?

▶ Děkuji Vám za  
pozornost!